

74%, Студениківська – на 37%, Ксеніс – на 69%, Встреча – на 87%, Відродження, Ігрушка, Солідарність, Мальва – на 0,5%. Черешня: Бігаро Бурлат – на 90%, Валерій Чкалов – на 91%, Талісман – на 94%, Винна – на 83%, Дивна – на 67%, Удівительна – на 10%, Китаївська чорна – на 8%, Любава – на 23%, Ніжність – на 0,4%, Гізель5 та Гізель6 – на 33%. Слива домашня: Стенлей – на 62%, Топенд Плюс – на 35%, Ненька – на 0,5%, Ода – на 67%. Абрикос звичайний: Мелітопольський ранній – на 65%, Дар Мелітополя – на 56%, Кумір – на 71%, Сяйво – на 80%.

Отже, проведений аналіз свідчить про значне зменшення виробництва садивного матеріалу плодових та ягідних культур підприємствами України, що може призвести до зниження темпів оновлення сортименту.

Список використаних джерел

1. Білінська В.. Сучасні інноваційні технології в сільському господарстві: основна характеристика та перспективи впровадження. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка*. 2015. Вип. 7 (172). С. 74-80.
2. Лаврук В. В. Інноваційний продукт у сільському господарстві як результат інноваційного процесу. *Ефективна економіка*. 2010. № 5. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua> (дата звернення 05.12.2024).
3. Макаренко П. М., Миколенко І. Г., Рєпіна М. С. інноваційне управління галуззю рослинництва на підприємстві. *Економіка та суспільство*. 2022. Вип. 44. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1883> (дата звернення 05.12.2024).

ПЕРСПЕКТИВИ БЕЗЗБИТКОВОГО РОЗВИТКУ МИСЛИВСЬКИХ ГОСПОДАРСТВ ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСТІ

Соболевська О. О.

аспірантка кафедри економіки і бізнесу Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного

Мисливство є одним із найдавніших видів користування тваринним світом, розглядається як вид рекреації, активного відпочинку та засіб спілкування з природою, та має одним із напрямів діяльності - забезпечення отримання мисливським господарством економічної вигоди. Мисливські господарства, як суб'єкти підприємницької діяльності є невід'ємною частиною господарського механізму галузі, які використовують функціонал мисливських ресурсів і займають центральне місце у забезпеченні екологічної, соціальної та економічної функції. Проте протягом довгого часу їхня діяльність залишається збитковою і не відповідає міжнародним вимогам та стандартам.

В Україні мисливські угіддя включають в себе земельні, лісові ділянки разом з водними об'єктами, що знаходяться на них, які надаються у користування на підставі договорів оренди земельних ділянок сільськогосподарського призначення. Кількість користувачів мисливських угідь має незначне зростання майже по всіх регіонах країни.

Виходячи з АВС-аналізу Запорізька область відноситься до категорії з найвищим рівнем отриманих доходів від ведення мисливського господарства, що свідчить про те, що галузь має все ж таки розвиток та певну стабільність. Територія Запорізької області займає вигідне економіко-географічне положення. Мисливське господарство ведеться 36 юридичними особами, де 83,2 % надано в користування організаціям Українського товариства мисливців та рибалок (УТМР), 10,5 % - підприємствам Державного лісового агентства України (ДП ОУЛМГ), 6,3 % – іншим приватним та громадським мисливським організаціям. Більше 90% площі мисливських угідь складають польові угіддя. Динаміка структури користувачів мисливських угідь показує

тенденцію зменшення їх площі у державних господарствах та організаціях УТМР та відповідно збільшення площі угідь у приватних мисливських господарствах.

Протягом досліджуваного періоду у діяльності мисливських господарств переважала тенденція перевищення витрат над доходами (надходженнями). Так, аналіз даного показника свідчить про значний рівень їх збитковості, що підтверджується показником окупності витрат. При цьому загальні витрати збільшилися на 67,1 %, проте частка витрат, які визначають безпосередньо діяльність мисливських господарств становить 10,9 % від загальних витрат. Основними доходами мисливських господарств є реалізація ліцензій та відстрільних карток на хутрові звірі, пернату дичину, спонсорська допомога та інші надходження.

У повоєнному періоді, за умови обмеженості мисливських ресурсів, в більшості областей України посилюється необхідність у прискоренні інноваційних нововведень, із важливою вимогою до мисливських господарств – здатністю пристосовуватися до кризових умов, що успішно продукується екологічною політикою як домінанти ресурсних можливостей, що обумовлює формування стратегії беззбиткового розвитку.

Стратегія беззбиткового розвитку окреслює пріоритетні напрями економічних інтересів мисливських господарств з державою в контексті виконання положень екологічної політики щодо відновлення біорізноманіття (популяції диких тварин) на засадах підприємницьких ініціатив, формування стабільного економічного зростання. У короткостроковій перспективі повоєнного періоду це відновлення ресурсних можливостей, в довгостроковій – забезпечення екологічної стійкості шляхом фінансування екологічних проектів.

Основними завданнями стратегії беззбиткового розвитку мисливських господарств на засадах екологічних важелів та методів для їх реалізації є:

- впровадження екологічних програм та заходів, орієнтованих на швидкий фінансовий результат, самоокупність витрат за методами субсидування, дотування, стимулювання природоохоронних заходів, розміщення коштів в екологічних проектах в умовах циклічних спадів беззбиткового розвитку мисливських господарств, збалансування економічного циклу розвитку та акумулювання значного обсягу власних ресурсів за рахунок додаткової капіталізації резервів, управління грошовими потоками при обмеженому залученні бюджетних ресурсів;

- ведення мисливського господарства на засадах екологічної діяльності, підвищення доходів для розширення можливостей відновлення мисливських угідь, залучення ресурсів на інвестиційну діяльність та забезпечення екологічної стійкості;

- корегування механізмів надання дотацій, субсидування екологічної діяльності, шляхом розширення форм і методів впливу на прибуткові мисливські господарства, які впроваджують інноваційні інструменти екологізації у виробничих процес;

- забезпечення зростання прибутку, власного оборотного капіталу та накопичення природного капіталу з метою стабілізації ефективної діяльності мисливських господарств;

- визначення граничного рівня власних ресурсних можливостей на інвестування та стимулювання розвитку малих та середніх мисливських господарств;

- формування доходної частини місцевих бюджетів на відновлення мисливських угідь на деокупованих територіях;

- створення платформи нарощення прибутку для відновлення рівня беззбиткового розвитку з часовим проміжком, із залученням та розміщенням коштів в екологічні проекти для економічного зростання мисливських господарств;

- надання державних гарантій в рамках діючих екологічних проектів на підтримку мисливських господарств та отримання ними очікуваного ефекту, без втрати інтересу до відтворення природного капіталу та матеріальних оборотних засобів мисливського походження.

Екологічний напрям розвитку та доцільність використання ресурсних можливостей мисливських господарств Запорізької області, особливо в тих випадках, коли мова йде про

природні блага загального користування, спонукає державних урядовців до впровадження нових вимог в екологічній політиці регіону. Цей напрямок уможлиблює не лише відновлення природного капіталу на стійкій основі, а й збільшення економічних ресурсів для збереження мисливських масивів. Екологічний напрямок ресурсної спроможності мисливських господарств Запорізької області спроможний нейтралізувати наслідки завданої шкоди навколишньому середовищу від воєнних дій, а на засадах екологічних інновацій, сприятиме мінімізації втрат при зміні якості використання мисливських угідь та збільшенні популяції диких тварин.

З метою збільшення власних та бюджетних інвестиційних надходжень на відтворення рекреаційної цінності угідь, які враховують мисливське та рослинне походження, пропонується у Мелітопольському, Бердянському та Запорізькому районах об'єднати 8 мисливських підприємств на рівні Державного регіонального управління лісового та мисливського господарства України, 10 мисливських підприємств організації Українського товариства мисливців та рибалок, 15 мисливських підприємств користувачів інших форм власності.

Для реалізації даного заходу, на засадах АВВ-методу, розраховано рівень екологічної стійкості природного капіталу об'єднаних мисливських підприємств який надає об'єктивну результативність (максимізацію прибутку) та попереджує небажані наслідки (мінімізацію негативного впливу зовнішніх макрофакторів) [1; 2]. Для оцінки рівня екологічної стійкості природного капіталу об'єднаних мисливських господарств Мелітопольського району Запорізької області в період деокупації на засадах державно-приватного партнерства впроваджено екологічний проект із використання бюджетних інвестицій (з урахуванням критично важливих для діяльності мисливських господарств вигод) та проведено порівняння рівня екологічної стійкості природного капіталу та еколого-економічного ефекту рекреаційної цінності мисливських ресурсів рослинного походження.

Таким чином, ресурсні можливості мисливських господарств Мелітопольського району Запорізької області після деокупації територій при бюджетному інвестуванні в екологізацію природного капіталу будуть відновлюватися за умови раціонального використання водних ресурсів, зменшення обсягу відходів, викидів діоксину сірки та оксидів азоту в атмосферу повітря.

Реалізація стратегії беззбиткового розвитку спрямовується на: стабілізацію амплітуди фінансування економічного циклу для підвищення рівня екологічної стійкості мисливських господарств та функціонального розподілу ресурсів за видатками на ведення мисливського господарства, підтримку диверсифікації виробництва, з урахуванням рівня ресурсних можливостей мисливських підприємств; за відсутності відновлювального процесу ресурсних можливостей (деокупація територій), впровадження адресної державної підтримки, фінансування змінних витрат і витрат, пов'язаних із екологізацією мисливських масивів та розведення популяції диких тварин; просторове розширення локації надходження грошових коштів для відновлення рівня екологічної стійкості та беззбиткового розвитку мисливських господарств.

Список використаних джерел

1. Hsu A., Johnson L., Lloyd A. Measuring Progress: A Practical Guide from the Developers of the Environmental Performance Index. New Haven, CT: Yale Center for Environmental Law & Policy. 2013. 189 p.
2. Kurttila M., Pukkala T., Loikkanen J. The performance of alternative spatial objective types in forest planning calculations: a case for flying squirrel and moose. *Forest Ecology and Management*. 2002. Vol. 166(1-3). P. 245-260.